

אתגרים במערכת הבריאות

2013-2030

ד"ר טוביה חורב

מינהל תכנון אסטרטגי וכלכלי משרד הבריאות

כסלו, תשע"ד

מהלך ההצגה

- ייעוד המינהל לתכנון אסטרטגי וכלכלי
- : האתגרים המרכזיים העומדים בפני המערכת
- הזדקנות האוכלוסייה ועליית היקף התחלואה הכרונית
  - מחסור במשאבי כייא ותשתיות
  - עלויות הולכות וגוברות של הטיפול הרפואי
    - שילוב נכון בין בתי החולים לקהילה
  - התמהיל הציבורי-פרטי במימון ואספקת השירותים
    - פערים ואי שוויון שהולך ומעמיק
      - סיכום והמלצות

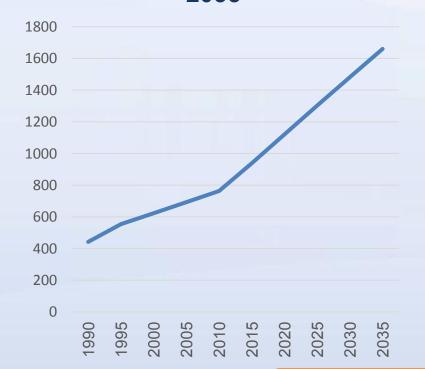
ייעוד המינהל לתכנון אסטרטגי וכלכלי

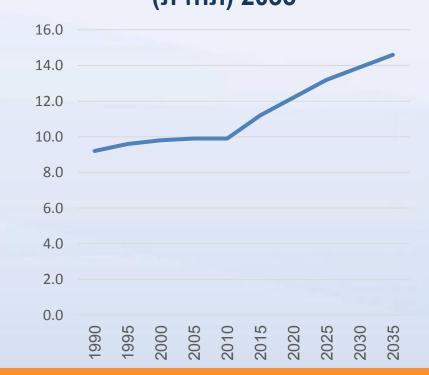
המינהל לתכנון אסטרטגי וכלכלי הינו גוף מטה העוסק בתכנון אסטרטגי ארוך טווח של מערכת הבריאות, מספק מידע והמלצות בראיית מאקרו להנהלת המשרד לצורך תכנון תשתיות וקביעת מדיניות לאומית בתחום הבריאות, תוך הדגשת ההיבטים הכלכליים-חברתיים

אתגרי מערכת הבריאות: הזדקנות האוכלוסייה ועליית היקף התחלואה הכרונית

אחוז בני 65+ בישראל -1990 2035 מספר בני 65+ בישראל -1990 2035 מחזית)

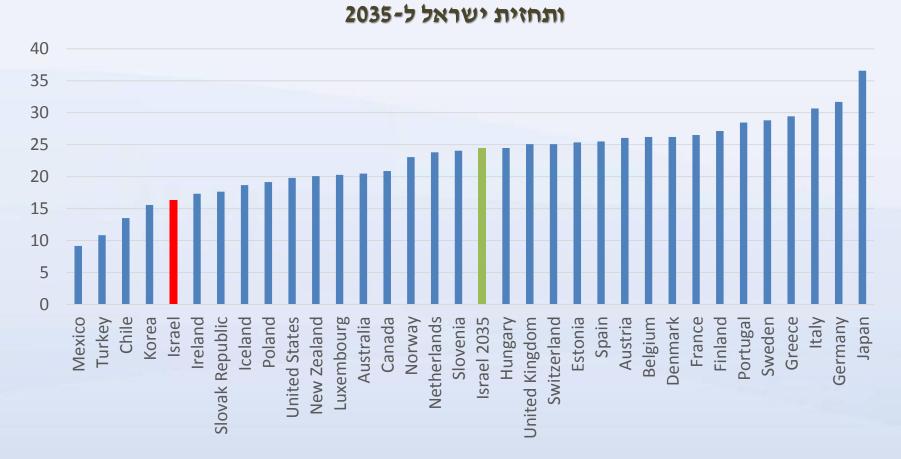

אתגרי מערכת הבריאות:

הזדקנות האוכלוסייה ועליית היקף התחלואה הכרונית

יחס תלות של בני 65+ בגילאי 15-64 (2011)

'FOUNTAIN OF YOUTH' FOR WOMENFOLK?

150-Year Span of Life Predicted by 1999.

ATLANTIC CITY, N. J., June 8, WILY MENTAL health prob-dictions for 1999: -(INS)-An Arkansas physician lems clouded the rosy picture 1-A man 90 years old will be predicted today that by the year of the future Dr. McDaniel out-considered "young," a man of 1999 men will have a life span lined: He called mental illness 135 "more mature" and there will "even the more serious respiraof 150 years and women will stay "the problem for American medi-be "a minimum of senility because tory virus infections will be only "young, beautiful and shapely in-cine to solve in the last half of the heavy cholesterol which deter-a memory." definitely."

He added that human infectious diseases will be eradicated, cancer will be "successfully treated by a virus vaccine," new surgery techniques will restore sight to the blind, the deaf-mute will "speak electronically," and the common cold "will be only a memory" - all within the next half century.

The predictions for medicine on Dec., 31, 1999, were made by Dr. Lowry H. McDaniel, of Tyronza, 'Ark., in his chairman's address to the section on general practice of the American Medical Assn. convention in Atlantic City.

this 20th Century."

Dr. McDaniel declared "medi-be absent." cine has made more progress in 2-"Our women, thanks to prop-future. Eye surgeons will reand recounted the diseases he indefinitely." had seen conquered within his own 3-The Salk killed-virus vaccine 33 years of practice.

cramp colic, dysentery, tubercu years by a living modified virus losis, diphtheria, and infant chol-vaccine. era, among others. He added:

quacies, will soon be only a ing tests." memory."

He then offered these ten pre-treated by a virus vaccine or ra-eases of old age.

mines the age of our arteries will 7-"Even greater victories await

the first half of the 20th Century er hormone medication, would store vision to today's hopeless than in the 6,000 previous years" stay young, beautiful and shapely cases.

"which is doing a tremendous job Malaria, pellagra, typhold, now" will be replaced in a few

"How happy the young physi- including rheumatic heart disease ca.

dioactive compounds."

6-THE COMMON cold and

the highly-trained surgeon" of the

8-Synthetic foodstuffs will bring an end forever to famine and starvation.

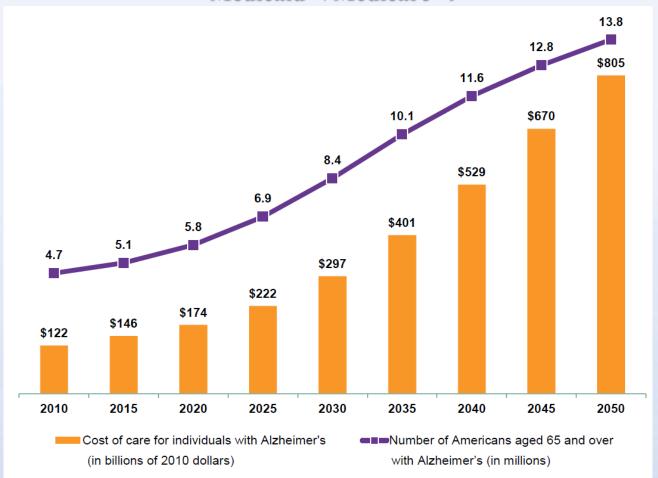
8-Electronic devices will enable deaf mutes to "speak." In-Itial research is underway by 4-All human infectious disease, the Radio Corporation of Ameri-

cian, how happy any physician and venercal diseases, will be 10-Insulin will be given in tablet should be that those former fall- eradicated by "use of vaccines, form for the control of diabetes." ures, or shall I call them innde- antibiotics and multiphasic screen- Medical science will discover an "effective treatment" against the 5-Cancer will be "successfully blood, heart and degenerative dis-

תחזית שכיחות מחלת האלצהיימר ועלות הטיפול בה בארה"ב

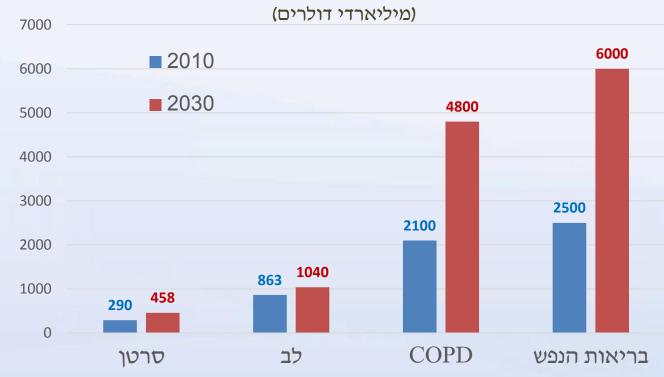
Medicaid - Medicare -

עלויות ישירות ועקיפות של מחלות נבחרות

HARVARD
School of Politic Health

The Global Economic Burden of Non-communicable Diseases

A report by the World Economic Forum and the Harvard School of Public Health September 2011

אתגרי מערכת הבריאות:

הזדקנות האוכלוסייה ועליית היקף התחלואה הכרונית

משרד של הרצף הבריאותי-סיעודי הבריאות לחיים בריאים יותר

הבריאות

:אתגרי מערכת הבריאות

משרד הבריאות

הזדקנות האוכלוסייה ועליית היקף התחלואה הכרונית

מינהל תכנון אסטרטגי וכלכלי

אתגרי מערכת הבריאות: הזדקנות האוכלוסייה ועליית היקף התחלואה הכרונית

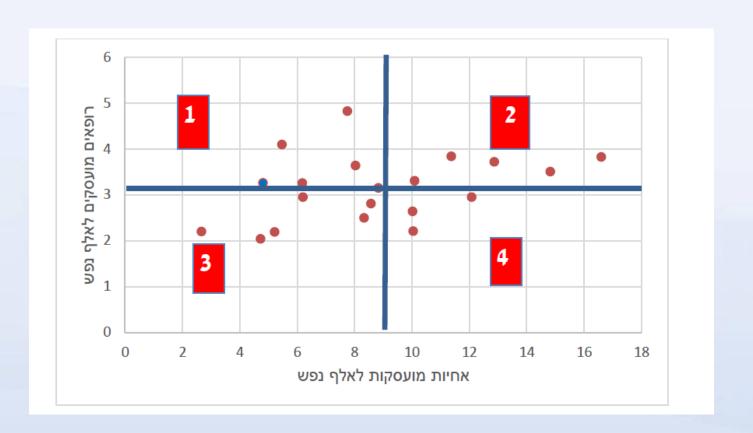
סיכום ביניים

- הזדקנות ותחלואה
- חוסר יעילות בארגון מערך השירות •
- עלייה משמעותית בהיקף המשאבים שידרשו ממערכת •

הבריאות (משאבים מכל הסוגים)

לאלף נפש OECD -שיעורי רופאים ואחיות מועסקים במדינות ה- 2010

ישראל – שיעור בעלי רישיון עד גיל 65

מחסור במשאבי כ"א ותשתיות

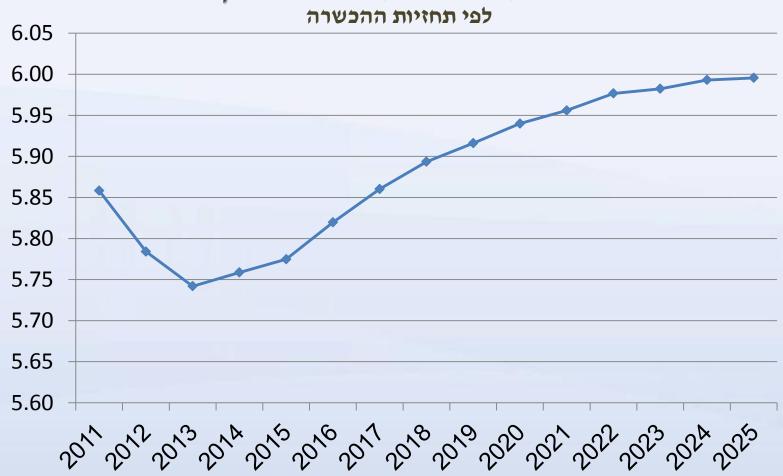

שיעור רופאים עד גיל 65 לאלף נפש 2012-2003 ותחזית ל-2025 2010

תחזית שיעור אחיות עד גיל 65 לאלף נפש

מה נעשה בשנים האחרונות

(דוגמאות)

רופאים

- הגדלה מסגרות ההכשרה מ-300 ל-750 סטודנטים והגדלה עתידית ל-850
  - קיצור משך הכשרה
  - פעילות למתן רישיונות לישראלים שלמדו בחו"ל
    - הגברת הלימודים בקהילה
      - עוזרי רופא

אחיות

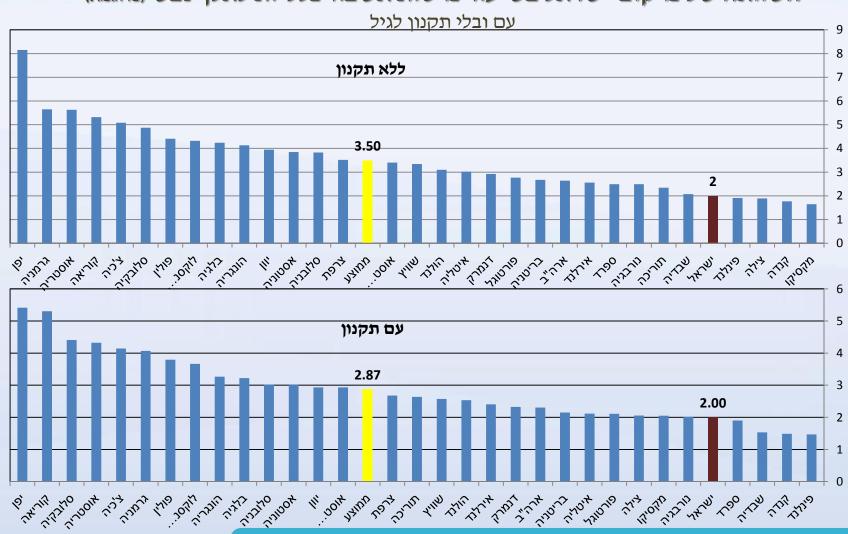
- הכפלת מסגרות ההכשרה
- פיתוח מקצוע אחות מומחית

?האם די בכך

מחסור במשאבי כ"א ותשתיות

השוואה של מיקום ישראל בשיעור מיטות אשפוז כלליות לאלף נפש (כדוגמא)

מקור: משרד הבריאות, עיבוד על OECD health data 2012

אתגרים בתשתיות

סיכום ביניים

ירידה בשיעור הרופאים לאלף נפש (מתמתנת עקב העלייה בהכשרה)	Ш
צורך בתכנון והתערבות במקצועות רפואיים במצוקה	
צורך בשינוי מגמה בשיעור האחיות ביחס לאוכלוסייה	
שיעור מיטות נמוך מאוד - מגמת המשך הירידה נבלמה לעת עתה	
חוסר בתשתיות פיזיות חיוניות בדגש על הפריפריה – הצורך בהיערכוח	
בדרום הארץ – עם מעבר צהייל לנגב (לרבות ביייח נוסף)	

עלויות הולכות וגוברות של שירותים רפואיים

עלויות הולכות וגוברות של שירותים רפואיים

דוגמאות לטכנולוגיות שנכנסו לסל בשנתיים האחרונות עלות למול תועלת

<u>המלצות הועדה הציבורית להרחבת סל שירותי הבריאות - עדכון 2013</u>

עלות שנתית לכלל	היקף	עלות נטו למטופל	התוויה	שם גנרי	שם מסחרי	
החולים (מיליון ₪)	חולים צפוי	(回)				
					וגיה	גינקול
₪ 18.720	52,000.0	₪ 360.00	סטר ראשון, בהשתתפות עצמית של 40 ₪ למבוטח	קת סקר ביוכימי בטרימ	שקיפות עורפית ובדיי	58
₪ 0.052	1.0	₪ 52,480.00	ה למחלה התורשתית (Li–Fraumeni Syndrome (LFS			
					וגיה	נוירולו
₪ 17.454	2,800.0	□ 6,233.68	טיפול באפילפסיה כקו טיפול רביעי	Retigabine	Trobalt	60
₪ 1.390	900.0	□ 1,543.98	טיפול בהתקפי פרכוסים חריפים ממושכים בילדים עד גיל 18	Midazolam	Buccolam	61
₪ 1.369	250.0	□ 5,477.00	טיפול באי שליטה במתן שתן בחולים עם שלפוחית שתן	Botulinum toxin	Botox	62
			נוירוגנית על רקע פגיעה בחוט שדרה או טרשת נפוצה.			
₪ 0.314	15.0	₪ 20,959.00	בחולי פרקינסון, הנדרשים לטיפול מתמשך בהזרקות מרובות	עורית של אפומורפין ו-	משאבה להזרקה תת	63
			ם (בהתוויות מסוימות).	ורי לשיפור איזון מחלת	של אפומורפין תת -ע	
					נ מטבוליות	מחלות
₪ 1.221	1.0	₪ 1,220,742.43	טיפול אנזימטי חלופי בתסמונת MPS VI)Maroteaux-Lamy)	Galsulfase	Naglazyme	64

עלויות הולכות וגוברות של שירותים רפואיים

פערים חברתיים-כלכליים והשפעתם על מערכת הבריאות

מדד אי-שוויון בהכנסות (מדד ג'יני) במדינות נבחרות 2010

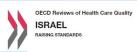

פערים ואי-שוויון חברתי כלכלי

שילוב מיטבי בין קהילה ואשפוז

A key area where health funds ought to focus their attention to improve the quality of care is the co-ordination of care between primary health care services and hospitals. While a patients' key health information, diagnostic test results and recent medications are often recorded, this information is not transferred to hospitals often enough. Health funds ought to use their financial influence across both hospitals and primary care to improve information exchange, and beyond this, encourage more communication between health professionals across facilities so that care can be better tailored to the patients' needs. This problem of care co-ordination looms large for those living with diabetes, who are often more susceptible to multiple health conditions. As they require care from multiple specialists,

אחוז אשפוזים חוזרים עד חודש ממועד השחרור

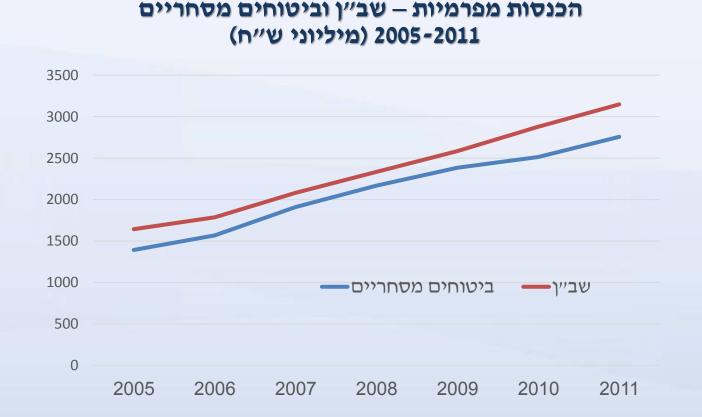

שינוי אופן מתן הטיפול

תוספת של יותר מ-3 מיליארד שייח תוך 5 שנים

אולי יש לך ביטוח בריאות... אבל אין לך הראל.

מהנעשה ב-11 החודשים האחרונים....

- אישור רובד "מכבי שלי" תוספת של חצי מיליארד ש"ח הוצאה פרטית
  - שישור העלאת פרמיות ״כלליתפלטינום״ והוספת שירותים חדשים
    - ביטול הגדרות "מחלות קשות" בביטוחים המסחריים

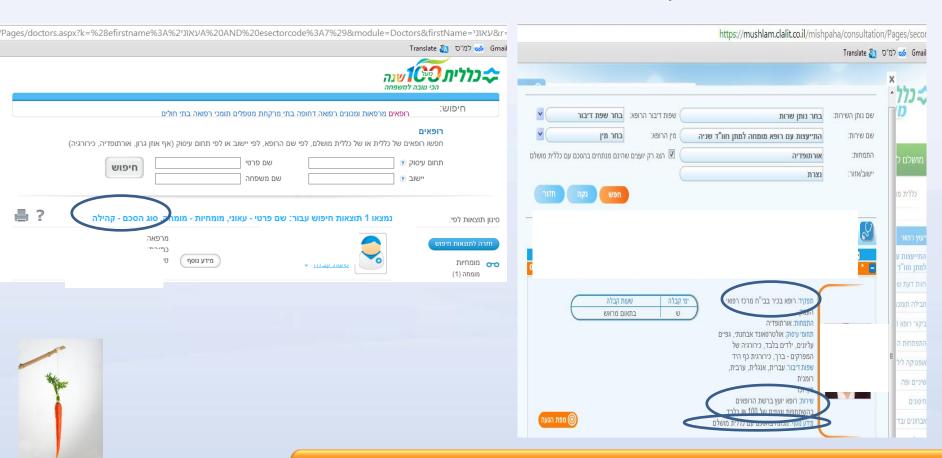

- כשלי שוק המחייבים אסדרה
  - הגדרת יהשוקי
- זווית הראייה של הרגולטורים על מה הם מסתכלים ומההם רואים

התמהיל הציבורי-פרטי במימון ואספקת השירותים - אספקה

בפני אילו תמריצים עומדים הרופאים?

התמהיל הציבורי-פרטי במימון ואספקת השירותים שר"פ, מב"ר ומה שביניהם

- לשרייפ יתרונות וחסרונות
- הוא אמור להיות אמצעי לפתרון בעיות מסויימות ולא מטרה בפני עצמה
- □ היתרונות של השרייפ מתרכזים בעיקר בתוספת משאבים למערכת הציבורית, אפשרות להעסקת רופאים אחר הצהריים והגדלת הזמינות של השירותים לאזרח וגם על אלו יש ויכוח.
  - . השקפים הבאים יציגו את הצדדים השליליים של התופעה

טיעוני השוויוניות: על זה כבר שמעתם..

הנחות ייסוד - רקע

- ניתוח כלכלי בלבד ולא ניתוח מוסרי ערכי
- שימוש בנתוני שערי צדק, שב"ן, ביטוחים מסחריים וקופות החולים
  - הנחות שונות לגבי השינויים בכמויות ובמחירים

כמויות ומחירים – ניתוחים פרטיים

- סה"כ כ-235 אלף ניתוחים במימון שב"ן ומסחרי
  - עלות של 1.8 מיליארד ש״ח

שר"פ, מב"ר ומה שביניהם

מודל א' – החלת כללי שע"צ על כל בתי החולים הממשלתיים ושל כללית – חלק ראשון

- תוספת עלויות למערכת (שכר רופאים) של 1.8 מיליארד ש"ח.
- ירידה בהוצאות טפסי 17 לסל הציבורי של 1.9 מיליארד ש"ח.
  - תוספת עלויות לשב"ן של 2.3 מיליארד ש"ח.
- □ תוספת חודשית נדרשת לפרמיות השב"ן לפי גיל החל מ- 109 ש"ח בחודש לגילאי 65-65 ועד 5 ש"ח לגילאי
   בחודש לגילאי 65-65 דרך 50 ש"ח לגילאי 50-18 ועד 5 ש"ח לגילאי

החלת כללי שע"צ על כל בתי החולים הממשלתיים ושל כללית הנחות ייסוד

הסטת פעילות מציבורי לפרטי	
תוספת פעילות	
שינוי במחירים	
אפשרות תיאורטית לחלוקת עלות טפסי 17 עם הסל הציבורי	
תוספות שכר לסקטורים נוספים	
שינוי ביעילות העבודה בשעות הבוקר	
שינוי ביעילות עקב הקצאת כ"א לפי שיקול כלכלי ולא קליני	

ארבעת הנקודות הראשונות יבואו לידי ביטוי במודל. הנקודות האחרונות יתווספו בשלב השני

החלת כללי שע"צ על כל בתי החולים הממשלתיים ושל כללית שלב ראשון - ניתוחי רגישות

מודל 4	מודל 3	מודל 2	מודל שעייצ	
5%	0%	-10%	0%	שינוי במחירים
8%	8%	3%	0%	הסטת כמויות
15%	10%	5%	0%	תוספת כמויות
0%	20%	50%	0%	העברת חלק מעלות טופס 17 לסל
4.4	3.8	2.5	1.8	תוספת עלות למערכת* (מיליארד ש״ח)
3.7	3.5	2.0	2.3	תוספת עלות לשביין (מיליארד שייח)
1.3	1.7	0.6	1.9	ייחיסכוןיי לסל (מיליארד שייח)
142	133	75	פרמיית שביין לגיל 65 (שייח לחודש)	

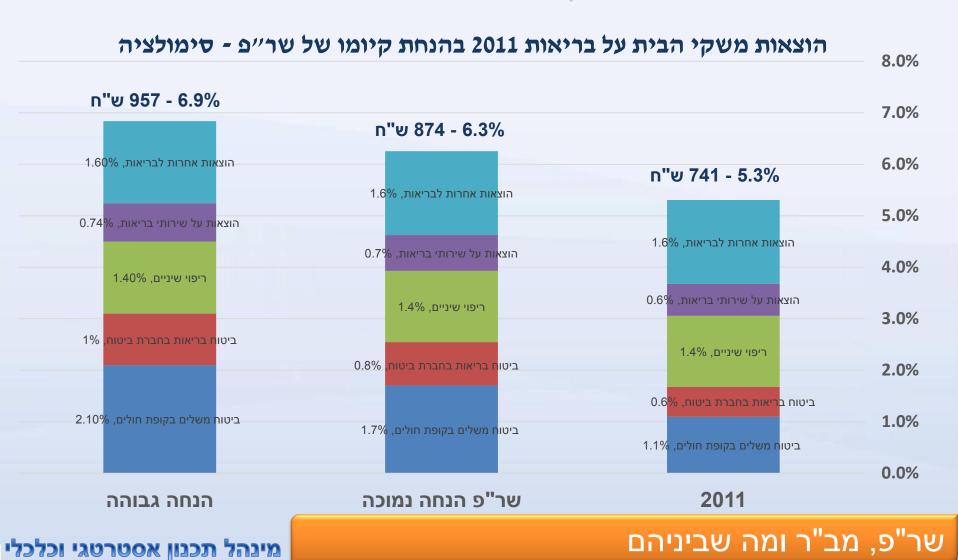

החלת כללי שע"צ על כל בתי החולים הממשלתיים ושל כללית שלב שני

- תוספות שכר לסקטורים נוספים כל 10 אחוז תוספת שכר משמעותה
  - תוספת הוצאה של 540 מלש״ח
  - שינוי ביעילות העבודה בשעות הבוקר
  - שינוי ביעילות עקב הקצאת כ"א לפי שיקול כלכלי ולא קליני

הוצאות משקי הבית על בריאות

יעילות בעידן השר"פ

התמהיל הציבורי-פרטי במימון ואספקת השירותים שר"פ, מב"ר ומה שביניהם

בתי החולים הציבוריים יפעלו יותר שעות. אבל	עות. אבל
הקצאת משאבים (כייא וחדרי ניתוח) לא לפי שיקולים קליניים. 🗆	לא לפי שיקולים קליניים אל.
לפי שיקולים כספיים של הרופא	
אינפלציה של מחירים במערכת	
הסטת פעילות משעות הבוקר לאחר הצהריים	צהריים
תוספת פעולות מיותרות	

ארוכות יותר ביממה – באמצעים אחרים?

האם אכן לא ניתן להגיע להפעלת בתי החולים במשך שעות

שר"פ, מב"ר ומה שביניהם

התמהיל הציבורי-פרטי במימון ואספקת השירותים שר"פ, מב"ר ומה שביניהם

"יש לאחוז את השור בקרניו ולומר דברים כהווייתם, חלק מרכזי, שלא לומר עיקרי, בפיתוח רעיון השר"פ, הוא הרצון לאפשר הכנסות גדולות יותר לרופאים, קרי תגמול לרופאים בתמורה לצורכיהם של הנזקקים לטיפול - שיקול כלכלי"

מה הרוונה ומה רוצים להועים

התמהיל הציבורי-פרטי במימון ואספקת השירותים שר"פ, מב"ר ומה שביניהם

	+ 11-0112	<u> </u>		11/2
יותר במערכת הציבורית? מדוע לא ללכת על 'ull	שעות רבות	אים לאורך	השארת רופ	
			?timer	
רית לפרטית? כמה מקום יש שם? כמה יעברו?	המע׳ הציבו	רופאים מו	מניעת מעבר	
<mark>פי מה נקבע?</mark> לא על כך מצביעים ממצאי ברוקדיי	ע בחירה? לו	ל יותר חופע מופע	הציבור רוצה	
נ הציבורית! לכולם! האם חייבים לשם כך מימון	ים במערכת	יותר לרופא	תגמול גבוה	
			פרטיי?	

- עידוד תחרות בין רופאים במערכת הציבורית! תחרות על מה! על איכות השירות להם או על ההכנסה הכספית בגינם! מסלולי קידום, אקדמיה, תמריצים וכדו' למה דווקא באמצעות שר"פ
  - תחרות בין בתי החולים !–היכן זה יעמיד את בתי החולים הפריפריאלים לעומת המרכז!

<u>האם זו החלופה היחידה</u>?

מה המחיר? האם ניצור בעיה חמורה כדי לפתור בעיה אחרת?

סיכום והמלצות

הזדקנות האוכלוסייה ועליית היקף התחלואה הכרונית

השקעה במניעה שניונית ושלישונית 🗖
מיטות וירטואליות וחיזוק המנגנון של טיפולי בית
MOMA גישה פרואקטיבית ויישוג –יישום מודל דוגמת
חיזוק הרצף הסיעודי רפואי
תשתיות ייעודיות
מקצועות (מנהלי מקרה, אחות מומחית גריאטריה וכוי)
מסלולי ההכשרה
מיטות 🗖
רפורמה בטיפול בקשיש הסיעודי (שינוי מערך התמריצים, התייעלות,
הצבת הקשיש במרכז ועוד)

התמהיל הציבורי-פרטי במימון ואספקת השירותים

N	<u>שפקה </u>
	הגבלת הגידול במיטות פרטיות
	איסור על שרייפ במסגרת בתי חולים ציבוריים
	איסור על רופאים עצמאיים הקשורים עם הקופות להפנות מבוטחים "ציבוריים"
	לטיפול על ידם במסגרת פרטית
	הגבלת הקשר בין מבטחים מסחריים לבין קופות החולים
	התמודדות עם סוגיית כפל הכובעים של המשרד
	שמירה על עקרון של ישירותים בעיןי במסגרת הציבורית (איסור על ואוציר)
	שמירה מפני יימעקףיי של הסדרי הבחירה בתוך המערכת הציבורית באמצעות מערכת
	ביטוח פרטית
	שמירת ייתיירות מרפאיי בקנה מידה מצומצם שלא פוגע בתושב הישראלי. שיתוף
	המערכת הציבורית ברווחים

התמהיל הציבורי-פרטי במימון ואספקת השירותים

מימון

- פרסלציה חדשה של יישוקיי ביטוי הבריאות 🗖
- קביעת כללי הפעילות של הביטוחים המסחריים
- הסדרה הדוקה יותר של תוכניות השביין והתמקדות בייעודן העיקרי
  - הקפאת הגידול של סלי השירותים בשב"ן ל-3 שנים
- הקמת מנגנון בין-משרדי שימונה על ידי שר האוצר ושרת הבריאות (נציגים מאגף שוק ההון ואגף תקציבים באוצר, וממשרד הבריאות) לקביעת מסגרות הפעילות של השחקנים בשוק הביטוח, כללי ההסדרה, ומנגנון שיאפשר הסדרה יימשתפתיי ויישוב מחלוקות של בין גורמים מסדירים

משאבי המערכת

|--|

מימון
הבטחת מנגנון עדכון הולם של עלות הסל (תוסי שנייה ושלישית) ושל תוספת הטכנולוגיות לשם
הבטחת מקורות המימון של המערכת ויציבותן לאורך זמן (sustainability)
התייעלות ופיתוח מנגנונים של תשלום לפי ביצועים במערכת הבריאות
<u>כ"א</u>
פיתוח מקצועות עזר (בסיעוד וברפואה)
פיתוח השימוש בטלה-מדיסין 🖵
הרחבת היקף ההכשרות במקצועות שבמצוקה (קיימת ועתידית) ובאזורי הפריפריה ןמשיכת 🖵
סטודנטים ישראלים מחו"ל
הסדרת נושא השדות הקליניים ופיתוח מודל הדרכה מעשית במקצועות השונים
הרחבת ההכשרות של מקצועות הבריאות לסוגיהם מקרב קבוצות מיעוטים
יימקל וגזריי לרופאים במגזר הציבורי- תוספות שכר ובחירה בין עבודה בפרטי לציבורי 🗖
<u>תשתיות פיזיות</u>
במקביל לכל האמור לעיל - השקעה מסיבית בפיתוח תשתיות פיזיות, כגון:
אשפוז ברהיינ, טיינ ילדים
מיטות בפריפריה

סיכום והמלצות

עלויות הולכות וגוברות של הטיפול הרפואי

<u>צו</u>	<u>ההיצע</u>
	חיזוק הטיפול הקהילתי ופיתוח תחליפי אשפוז
	שינוי מערך התמריצים למניעת אשפוז וצמצום אשפוזים חוזרים
	שילוב נכון בין בתי החולים לקהילה
	בחינת מחודשת של תיעדוף הכנסת טכנולוגיות חדשות לסל (דגש רב יותר על CEA) ועל מניעה)
	פיתוח מערכות IT תומכות החלטה (קלינית) וניהוליות (לשיפור בקרת איכות, התערבויות יזומות בקרב אוכלוסיות בסיכון וכדוי)
<u>צ</u> ו	<u>הביקוש</u>
	חיזוק האמון של הציבור במערכת הציבורית
	צעדים לשינוי סגנון חיים ואימוץ אורח חיים מקדם בריאות

(מדיניות)

סיכום והמלצות

שיתוף הציבור וצמצום אי השוויון

השקעה במניעה
הסרת חסמים כלכליים (צמצום השתתפויות עצמיות ופיתוח מנגנוני הגנה)
פיתוח תוכניות התערבות ממוקדות מגזר וממוקדות מצבי תחלואה
נבחרים
הגברת הנגישות לשירותי בריאות ושיפור יכולות של המערכת לגשר על
הבדלים לשוניים ותרבותיים
הגברת שתייפ עם
משרדים ממשלתיים אחרים (חינוך, כלכלה, רווחה, נגב גליל, אוצר)
שלטון מקומי 🗖
מנהיגות אזרחית
פיתוח והרחבה של מנגנונים קיימים של שיתוף הציבור בקבלת החלטות

ודה רבה!

מב"ר

אם לכולם יש זכות לבחור את ה"טובים ביותר"– איזו משמעות יש
לבחירה
בחירה בתשלום מוסדר אחהייצ = שרייפ על כל חסרונותיו
רופאים בכירים יעסקו גם בניתוחים פשוטים
אשר למבייר, ללא תשלום:
יווצר לחץ על הרופאים הבכירים שכולם יחפצו בהם
כיצד יעקפו את התורים שיווצרו לשירותיהם!
האם זה יעודד רפואה שחורה!
האם תהא דרך יעילה למנוע באופן אפקטיבי קיצור תורים!
האם גם אנשי פריפריה יוכלו להגיע לאיכילוב למנתח על פי בחירתם!
אם יסתבר שהמערכת יוצאת משליטה – האם תהיה דרך חזרה! נודיע
למבוטחים שאין יותר חופש בחירה?